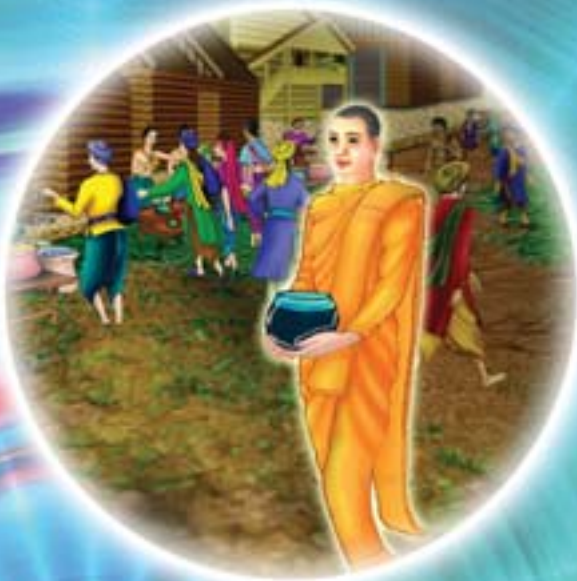

แนวติตการบำเพ็ญบารมี (๕)

ดูก่อนสุเมธดาบส ท่านพึงบำเพ็ญแม่ปัญญาบารมีให้
บริบูรณ์ ท่านอย่าได้เว้นใครๆ เลย ไม่ว่าจะเป็นคนชั้นล่าง
ชั้นกลาง และชั้นสูง พึงเข้าไปหาบัณฑิตทั้งหมด ได้ถามปัญหา
ภิกษุผู้ถือเทียวบิณฑบาตเป็นวัตร เดินไปบิณฑบาตตามลำดับ
ตรอก ไม่ละเว้นตระกูลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นตระกูลชั้นไหน ได้
อาหารพอยังชีพ ฉันทใด แม้ท่านก็ฉันทนั้น เข้าไปหาบัณฑิตทั้งปวง
ได้ถามปัญหา จักได้เป็นพระพุทธเจ้า

แนวทางการบำเพ็ญบารมี (๕)

๔๕

จิตใจที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ ประกอบด้วยความรัก และความเมตตา เป็นทางมาแห่งสันติภาพอันไพบูรณ์ เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะทำให้มนุษยชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พลังมวลแห่งใจที่บริสุทธิ์ จะช่วยเปลี่ยนแปลงกระแสที่กำลังร้อนแรงด้วยไฟกิเลส ให้เป็นกระแสแห่งความดีที่รูกเจียบไปในบรรยากาศโลก มวลมนุษยชาติจะเกิดความปรองดอง มีอะไรก็จะแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกันไป โดยถือว่าสมบัติทั้งหลายเป็นของกลาง โลกเปรียบเสมือนบ้านหลังใหญ่ที่มีสมาชิกในบ้านมากมาย เราทุกคนต่างเป็นหมู่ญาติกัน และยังต้องเดินทางไกลในสังสารวัฏไปสู่ฝั่งอายุตนิพพาน

มีธรรมภาสิตที่สุเมธดาบสโพธิสัตว์กล่าวสอนตนเองว่า

“ดูก่อนสุเมธดาบส ท่านพึงบำเพ็ญแม่ปัญญาบารมีให้บริบูรณ์ ท่านอย่าได้เว้นใครๆ เลย ไม่ว่าจะเป็นคนชั้นล่าง ชั้นกลาง และชั้นสูง พึงเข้าไปหาบัณฑิตทั้งหมด ได้ถามปัญหา ปรึกษาผู้ถือเทียวบิณฑบาตเป็นวัตร เดินไปบิณฑบาตตามลำดับตรอก ไม่ละเว้นตระกูลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นตระกูลชั้นไหน ได้อาหารพอยังชีพ ฉนใด แม้ท่านก็ฉนนั้น เข้าไปหาบัณฑิตทั้งปวง ได้ถามปัญหา จักได้เป็นพระพุทธเจ้า”

การสร้างบารมี ไม่ใช่ทำเพียงชาติสองชาติ ต้องทำกัน

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๕)

๔๖

ยาวนานเป็นอสงไขยชาติ และต้องอาศัยกำลังใจที่ยิ่งใหญ่เกินกว่าความนึกคิดของปุถุชนทั่วไป แม้ว่าภพชาติจะมาตัดช่วงจังหวะการสร้างบารมี ให้ได้รูปกายใหม่ หรือเกิดในสถานที่ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสั่งสมบารมีบ้าง ทำให้บางจังหวะของชีวิตหลงลืมประมาทชะล่าใจไปบ้าง แต่ทันทีที่ได้โอกาสก็ต้องสร้างความดีต่อไป และในระหว่างที่เวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏจะต้องมีมโนปณิธานที่แน่วแน่ต้องอาศัยกำลังใจที่มุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวสร้างบุญบารมีไปจนกว่าจะแก้ออบมาดยิ่งขึ้น

ครั้งที่แล้ว หลวงพ่อได้กล่าวถึงแนวความคิดการสร้างบารมีของพระบรมโพธิสัตว์ว่า ท่านเริ่มจากทานบารมีเป็นอันดับแรก เพราะเสบียงเป็นสิ่งสำคัญในการเดินทางไกลในสังสารวัฏเพื่อหล่อเลี้ยงตนเอง และหมู่คณะด้วย จากนั้นท่านได้บำเพ็ญศีลบารมี ชำระกายวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อเป็นการรักษาสภาวะปกติของตนเอง จะได้บังเกิดในภพภูมิที่เหมาะสมต่อการสร้างบารมีไปทุกภพทุกชาติ จะทำให้หนทางการไปสู่อายตนิพพานย่นย่อเข้ามา จากนั้นท่านก็บำเพ็ญเนกขัมมบารมี ผีก็ตัวไม่ให้ไปยึดติดในลาภ ยศ สรรเสริญ ไม่เกาะเกี่ยวในเบญจกามคุณทั้งห้า สลัดให้หลุดจากสิ่งที่ทำให้เนิ่นช้า ทำให้ใจให้เกาะเกี่ยวอยู่ในกระแสของพระนิพพานอย่างเดียว

เมื่อพิจารณาบารมีทั้ง ๓ อย่างแล้ว ท่านได้ตรวจตราต่อ

แนวทางการบำเพ็ญบารมี (๕)

๔๓

ไปก็พบว่า อวิชชา คือ ความไม่รู้ครอบงำสรรพสัตว์ทั้งหลาย ทำให้ไม่สามารถหลุดพ้นจากภพทั้งสามไปได้ ดังนั้นจะต้องแสวงหาความรู้ ตั้งแต่ความรู้จากการได้ยินได้ฟังที่เป็นสุตมย-ปัญญา จากสำนักอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงต่างๆ ความรู้จากการพิจารณาไตร่ตรองทดลองด้วยตนเอง ซึ่งเป็นจินตมยปัญญา รวมไปถึงความรู้แจ้ง คือ ภาวนามยปัญญา อันเกิดจากการเจริญสมาธิภาวนาข้ามภพข้ามชาติ ความรู้เหล่านี้จะมาทำลายความมืดแห่งอวิชชาให้หมดสิ้นไป

*บารมีอย่างที่ ๔ คือ ปัญญาบารมี ท่านสอนตนเองว่า จะบำเพ็ญปัญญาบารมี อุปมาเหมือนภิกษุที่เดินบิณฑบาต ไปรับภัตตาหารที่ใดก็ตาม จะบิณฑบาตไปตามลำดับ ไม่ว่าผู้ที่ใส่บาตรจะมาจากตระกูลไหน วรณะใด ชนชั้นใดก็ตาม จะเป็นชนชั้นสามัญทั่วไป ชนชั้นกลาง เศรษฐีหรือชนชั้นสูง เป็นพระราชามหากษัตริย์ ท่านก็จะรับบิณฑบาตหมด เหมือนกับผู้แสวงหาความรู้ใส่ตัว ความรู้นั้นอยู่ในบุคคลใด ในวัยไหน ในฐานะใดหรือในชนชั้นใดก็ตาม ขอให้มีความรู้ที่นำมากำจัดอาสวกิเลสได้ ท่านก็จะไปขอความรู้จากคนเหล่านั้น

หลายท่านคงเคยได้ยินมาบ้าง ที่บางภพชาติท่านเกิดใน

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๕)

๔๘

ยุคสมัยที่หาผู้คนจะรู้ธรรมลักบหกก็ไม่มี แต่รู้ว่าหนุ่มฉันทาลเป็น คนมีปัญญา ก็อ่อนน้อมถ่อมตนเข้าไปเรียนวิชา หรือบางชาติ แค่ว่า เทวธรรมคืออะไร ก็ไม่มีใครรู้ มีเพียงยักษ์ตนเดียว เท่านั้นที่มีอายุยืน เคยได้ยินได้ฟังมาจากผู้รู้ในอดีต ถ้าอยากรู้ ต้องกระโดดเข้าปากให้ยักษ์กินเป็นค่าตอบแทน พระโพธิสัตว์ก็ ยินยอมโดยไม่เสียดายชีวิต ขอเพียงก่อนตายให้ได้ฟังคำว่า เทวธรรมคืออะไร นี่ท่านค่อยๆ เริ่มสั่งสมปัญญาบารมีของท่าน มาอย่างนี้

บารมีประการต่อมาที่ท่านได้ตรวจตราดูดีแล้วทรงพบว่า ความบกพร่องในตัวจำเป็นต้องรีบแก้ไขปรับปรุงจึงจำเป็นต้อง มีวิริยบารมีเข้ามาเสริม และนอกจากจะมีความเพียรพยายาม ไม่ลี้ล้นสุดแล้ว จะต้องกล้าเปลี่ยนแปลงแก้ไขตนเอง

คำว่า กล้า มาจากคำว่า วีระ หรือวิริยะ หมายถึง กล้า ที่จะแก้ไขความบกพร่องของตนเอง สิ่งใดที่ไม่ดีเคยชินอยู่กับ สิ่งนั้น ก็ปฏิบัติใหม่ให้ดีขึ้น และกล้าที่จะละเว้นหรือหลีกเลี่ยง ความไม่ดีทั้งหลายที่เคยทำไว้ สิ่งไม่ดีใดที่ยังไม่เคยทำก็จะไม่ทำ จากนั้นยังกล้าที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นไปอีก ความดีที่มีอยู่ให้รักษาไว้ อีกทั้งพอกพูนให้มากขึ้น ความดีอะไรที่ยังไม่เคยทำ หรือที่คนในโลกไม่กล้าทำ ท่านก็กล้าทำ เพราะการจะ บรรลุประโยชน์อันสูงสุดได้นั้นต้องบำเพ็ญบารมีที่ยิ่งยวด

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๕)

๔๕

คนธรรมดาทั่วไปที่ไม่ได้ตั้งความปรารถนา จึงตามความคิดของพระบรมโพธิสัตว์ไม่ทัน ท่านกล้าคิด กล้าพูด และกล้าที่จะทำความดี ที่ไม่มีใครในโลกเคยทำมาก่อน นี่คือการบำเพ็ญบารมีของท่าน

ท่านยังสอนตนเองว่า จะบำเพ็ญวิริยบารมีให้เหมือนกับพญาราชสีห์ที่ฝึกอิริยาบถตนเองมาดีแล้วทุกอิริยาบถ ทั้งนั่งนอนยืนเดินต้องสง่างาม เพราะราชสีห์เป็นจ้าวป่า อิริยาบถก็ต้องเหมาะสมกับความเป็นจ้าวป่า เวลานอนก็รักษาความเป็นจ้าวป่าไว้ มีสติสัมปชัญญะ ไม่กลิ้งเกลือกไปมาเหมือนสุกร เวลาตื่นขึ้นหากท่านนอนไม่เรียบร้อยเหมือนตอนก่อนนอน แม้จะหิวเท่าไรก็จะไม่ยอมออกหากิน จะฝึกใหม่ แม้ตอนยังต้องฝึกความเพียรต้องมากถึงขนาดนั้น ท่านสอนตนเอง และฝึกตนเองอย่างขยันอดอย่างนั้น

ต่อมา เมื่อกล้าทำความดี บางครั้งอาจได้ยินเสียงวิพากษ์วิจารณ์ เย้ยหยันดูถูกดูแคลนจากคนที่ไม่เข้าใจ บารมีต่อไปที่ต้องรักษาให้ยิ่งยวดขึ้นไป คือ ขันติบารมี เพราะเมื่อกำลังเปลี่ยนแปลงความไม่ดีที่เคยทำอยู่ กล้าทำความดีที่ใครๆไม่กล้าทำ เสียงก่อนขอวิพากษ์วิจารณ์ย่อมเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น ขันติบารมีก็ต้องตามมา ความอดทนเป็นตบะธรรมอย่างหนึ่งที่จะชนะกิเลสในตัว ต้องรักษาใจให้เป็นปกติ ไม่หวั่นไหวในปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น อีกทั้งไม่หลงในคำสรรเสริญเยินยอ

แนวความคิดการบำเพ็ญบารมี (๕)

๕๐

อันจะเป็นเหตุให้ประมาท จะต้องมีความหนักแน่นทั้งนินทาและสรรเสริญ

พระบรมโพธิสัตว์สอนตนเองว่า “ดูก่อนสุเมธบัณฑิต นับแต่นี้ไป ท่านพึงบำเพ็ญขันติบารมีให้เต็มเปี่ยม พึงเป็นผู้อดทนได้ทั้งในความนับถือทั้งในความดูหมิ่น คนทั้งหลายทั้งของสะอาดบ้างไม่สะอาดบ้างลงบนแผ่นดิน แผ่นดินย่อมไม่กระทำความชอบใจ ไม่กระทำความแค้นใจ มีแต่อดทนอดกลั้น ฉันทิดแม้ท่านเมื่ออดทนได้ในความนับถือก็ดี ในความดูหมิ่นก็ดี จักเป็นพระพุทธเจ้าได้ ฉันทัน”

ขอกล่าวเรื่องการสร้างบารมีที่จะไปสู่จุดหมายปลายทางไว้เพียงเท่านี้ก่อน แล้วติดตามในตอนต่อไป จนกว่าจะครบบารมีทั้งสิบทัศ การสร้างบารมีให้ได้ดีต้องมีการวางแผนเป็นขั้นเป็นตอน ที่เรียกว่าการตั้งผังชีวิต เป็นการวางแผนผังชีวิตของนักปราชญ์บัณฑิต ที่ตั้งกันมาข้ามภพข้ามชาติ เมื่อวางแผนผังแล้วต้องสร้างบุญบารมีซึ่งเปรียบเสมือนเรือแพ เข็มทิศ และเสบียงที่จะข้ามห้วงน้ำ คือ โสมะ ไปสู่นิพพานแดนเกษม เพราะฉะนั้นเมื่อตั้งใจจะทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จให้ได้ อย่าได้ลดละความพยายาม ให้ทำตามแผนผังที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จ เช่นเดียวกับพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายในกาลก่อน

